

U 41/2020 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens utkast till förslag om ändring av kommissionens SGEI de minimis-förordning (EU) nr 360/2012

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 2 juli 2020 till ändring av kommissionens förordning om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, (EU) nr 360/2012 samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 20 augusti 2020

Arbetsminister Tuula Haatainen

Handelsråd Olli Hyvärinen

ARBETS- OCH NÄRINGS-
MINISTERIET

PROMEMORIA

EU/2020/0197

14.8.2020

KOMMISSIONENS FÖRSLAG OM ÄNDRING AV SGEI DE MINIMIS-FÖRORDNINGEN (EU) NR 360/2012

1 Förslagets bakgrund och syfte

Enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan EUF-fördraget) ingår EU:s regler om statligt stöd i kommissionens befogenheter. Syftet med reglerna är att garantera jämlika konkurrensvillkor för företag som är verksamma inom EU och att minimera medlemsstaternas stödkapplöpning. Den grundläggande principen för EU:s kontroll av statligt stöd är att stöden ska anmälas till Europeiska kommissionen. Kommissionen har exklusiv behörighet att avgöra om ett stöd är förenligt med den inre marknaden. Stödordningar och enskilda stöd får inte genomföras innan de har godkänts av kommissionen.

Det finns flera undantag från skyldigheten att göra en förhandsanmälan till kommissionen. Ett undantag gäller kommissionens förordning om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (den s.k. SGEI de minimis-förordningen, (EU) nr 360/2012). Stöd till företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska inte anses uppfylla samtliga kriterier i artikel 107.1 i EUF-fördraget och ska därför undantas från anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i fördraget, förutsatt att stödet uppfyller de villkor som fastställs i SGEI de minimis-förordningen. Enligt förordningen får det totala stöd av mindre betydelse som beviljas ett företag för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte överstiga 500 000 euro under en period om tre beskattningsår.

Förkortningen SGEI syftar på det engelska uttrycket Services of General Economic Interest. Syftet med SGEI-reglerna är att trygga tjänster som är viktiga för medborgarna eller för ett välfungerande samhälle. I praktiken tryggas tjänster genom att ett företag ges i uppdrag att tillhandahålla en specificerad tjänst. Detta förutsätter ofta att tillhandahållandet av tjänsten finansieras med offentliga medel som kompensation för den skyldighet att tillhandahålla en allmännyttig tjänst som ålagts företaget. När ersättning beviljas ska reglerna för statligt stöd i fråga om SGEI-tjänster beaktas. Ersättningar av mindre omfattning som betalas för tillhandahållande av SGEI-tjänster kan göras förenliga med EU:s regler för statligt stöd med stöd av SGEI de minimis-förordningen.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Europeiska kommissionen har lagt fram ett utkast till förslag om ändring av SGEI de minimis-förordningen (EU) nr 360/2012.

2.1 Förlängning av reglernas giltighetstid

Kommissionen inledde den 7 januari 2019 en granskning av hur reglerna för statligt stöd fungerar i syfte att fram till utgången av 2020 utvärdera de gällande reglerna för statligt stöd med avseende på bland annat genomslag, effektivitet och de mål som fastställdes för reglerna år 2012. Granskningen är omfattande och resultaten fås först i slutet av 2020. Avsikten är att

granska SGEI de minimis-förordningen tillsammans med den allmänna de minimis-förordningen (EU) nr 1407/2013. Eftersom SGEI de minimis-förordningen dock upphör att gälla redan den 31 december 2020 föreslår kommissionen, för att säkerställa att reglerna är förutsägbara och stabila, att förordningen fortsätter att gälla i tre år fram till och med den 31 december 2023, på motsvarande sätt som den allmänna de minimis-förordningen.

2.2 Beviljande av stöd till företag som drabbats av svårigheter på grund av coronaepidemin

Stöd till företag i svårigheter kan snedvrida konkurrensen och marknadens funktion avsevärt. Därför kan stöd till företag i svårigheter endast beviljas i mycket begränsad utsträckning inom ramen för EU:s regler för statligt stöd. Ett företag i svårigheter definieras i artikel 2.18 i gruppundantagsförordningen. Med ett företag i svårigheter avses bland annat ett företag som har förlorat mer än hälften av sitt aktiekapital/sina tillgångar på grund av ackumulerade förluster eller ett företag som har försatts i konkurs/företagssaneringsförfarande på grund av insolvens eller som uppfyller kriterierna för att försättas i ett sådant förfarande på fordringsägarnas begäran. Därtill omfattas storföretag av särskilda bedömningskriterier som gäller deras skuldsättningsgrad och finansiella ställning. På under 3 år gamla små och medelstora företag tillämpas endast kriteriet konkurs/företagssanering. När stöd beviljas bedöms företagets svårigheter i regel alltid utifrån uppgifterna i det senast fastställda bokslutet.

I den gällande SGEI de minimis-förordningen förbjuds stöd till företag i svårigheter. På grund av de ekonomiska konsekvenser som coronaepidemin fått för företagen föreslår kommissionen ett tillägg till förordningen enligt vilket det undantagsvis är möjligt att under en begränsad tid bevilja stöd till sådana företag som till följd av coronaepidemin drabbats av svårigheter mellan den 1 januari 2020 och den 30 juni 2021. När stödet beviljas behöver man inte närmare bedöma om företagets svårigheter beror på coronaepidemin, utan det räcker att kontrollera när företaget råkade i ekonomiska svårigheter.

3 Förslagets rättsliga grund

Enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt hör regleringen av statligt stöd till kommissionens behörighet. Europeiska kommissionen har exklusiv behörighet att föreskriva regler om tillämpningen av artikel 107.2 och 107.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. När reglerna om statligt stöd ändras hörs medlemsstaterna i egenskap av sakkunnig.

I artikel 2.1 i rådets förordning (EU) 2015/1588 ges kommissionen befogenhet att genom förordning fastställa ett högsta belopp under vilket statliga stödåtgärder inte anses uppfylla samtliga kriterier för statligt stöd i artikel 107.1 i EUF-fördraget. Kommissionen ska samråda med medlemsstaterna två gånger inom den rådgivande kommittén för statligt stöd innan den kan anta en tidsbegränsad förordning på grundval av rådets ovan nämnda bemyndigandeförordning.

4 Förslagets konsekvenser

Utkastet till förslag får inga direkta budgetkonsekvenser. Förslaget utvidgar till vissa delar tillämpningsområdet för reglerna för statligt stöd, men detta påverkar inte de nationella stödanslagen eller fördelningen av dem. Finlands stödmyndigheter kan självständigt besluta om de tar i bruk den utvidgning som reglerna möjliggör.

Utkastet till förslag utvidgar tillämpningsområdet för SGEI de minimis-förordningen till att omfatta företag i svårigheter. Att tillåta statligt stöd till företag i svårigheter kan snedvrider konkurrensen och påverka marknadens funktion negativt. Detta beror bland annat på att de föreslagna reglerna för statligt stöd inte närmare förutsätter att man kontrollerar varför företaget har drabbats av svårigheter mellan den 1 januari 2020 och den 30 juni 2021. Stöd kan alltså i princip även beviljas företag som råkat i svårigheter av andra orsaker än coronaepidemin.

I praktiken har SGEI de minimis-förordningen dock tillämpats i mycket liten utsträckning i Finland, varför konsekvenserna av utkastet till förslag sannolikt blir små. Närmare information om i vilken omfattning SGEI de minimis-förordningen har utnyttjats i andra EU-länder finns inte att tillgå.

Kommissionens förslag påverkar inte Ålands ställning.

5 Behandling av förslaget i Finland och i EU

Kommissionen lade fram utkastet till förslag den 2 juli 2020, och eventuella kommentarer om förslaget ska lämnas in under det formella samråd som pågår mellan den 2 juli och den 3 augusti 2020. Ett teleförmöte om förslaget ordnades mellan medlemsstaterna och kommissionen den 26 juni 2020.

Kommissionens utkast till förslag och utkastet till U-skrivelse har behandlats i ett skriftligt förfarande i sektionen för konkurrens, statsstöd och upphandling (EU-12) den 3–8 juli 2020.

6 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att förslaget om att förlänga giltighetstiden för SGEI de minimis-förordningen bör understödjas. En förlängning av giltighetstiden ökar rättssäkerheten och förutsägbarheten både för dem som beviljar stödet och för stödmottagarna. Dessutom ger förslaget kommissionen nödvändig tilläggstid att granska reglernas innehåll.

Statsrådet stöder också förslaget om att tillfälligt godkänna stöd till företag i svårigheter. Förslaget ger möjlighet till flexibilitet i villkoren för beviljande av understöd för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i coronaläget. Den allmänna utgångspunkten måste dock vara att EU återgår till att tillämpa de normala reglerna för statligt stöd så snart som möjligt när den ekonomiska situationen normaliseras, och att krisundantagen inte blir bestående.